

Bioloģiskajā lauksaimniecībā atļautie mēslošanas līdzekļi

Publicēts: 18.05.2021.

[Bioloģiskā lauksaimniecība](#)

[Jaunumi](#)

[Mēslošanas līdzekļi](#)

Bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauts lietot mēslošanas līdzekļus gadījumos, kad, saimniekojot ar regulā Nr. [834/2007](#) minētajām metodēm, nav iespējams nodrošināt atbilstošu augu barošanu. Šādos gadījumos bioloģiskajā lauksaimniecībā ir atļauts lietot regulas Nr. [889/2008](#) I pielikumā minētos mēslošanas līdzekļus.

Iestāžu kompetence

Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) kompetencē ir izvērtēt reģistrēto, paziņoto un EK mēslošanas līdzekļu sarakstā iekļauto mēslošanas līdzekļu un substrātu atbilstību regulas Nr. [889/2008](#) I pielikuma prasībām, ja persona, kas ir atbildīga par šo mēslošanas līdzekļu un substrātu laišanu aprītē, vērsas VAAD ar attiecīgu iesniegumu. Ja mēslošanas līdzeklis vai substrāts, ņemot vērā tā sastāvu, kā arī nacionālās atkāpes, kuras noteiktas Ministru kabineta 2009. gada 26. maija noteikumos Nr. 485 '[Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtība](#)', atbilst prasībām, VAAD pieņem lēmumu un iekļauj to sarakstā "[Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā](#)".

Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar regulu Nr. 889/2008 Eiropas Savienības dalībvalstis drīkst noteikt nacionālās atkāpes no regulas prasībām, līdz ar to ne visus mēslošanas līdzekļus, kuriem marķējumā ir atsauce uz bioloģisko lauksaimniecību, drīkst izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā Latvijā.

[Latvijā bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauto mēslošanas līdzekļu un substrātu saraksts](#) publicēts VAAD tīmekļvietnē.

Vienīgais izņēmums ir mikrobioloģiskie preparāti, kuri netiek vērtēti un iekļauti iepriekš minētajā sarakstā, josaskaņā ar regulas

Nr.889/2008 3. panta 4. punktu tos drīkst izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā, lai uzlabotu augsnes vispārējo stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai augos, bet tie nav minēti regulas I pielikumā.

Konsultācijas par bioloģiskās lauksaimniecības saimniekošanas metodēm, tai skaitā par mēslošanas līdzekļu lietošanu bioloģiskajā lauksaimniecībā, var saņemt pie Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības konsultantiem, [konsultantu saraksts un kontakti](#) atrodami uzņēmuma tīmekļvietnē.

Savukārt bioloģiskās lauksaimniecības kontroles institūciju kompetencē ir pārbaudīt un izvērtēt, vai konkrētai bioloģiskajai saimniecībai bija nepieciešamība augu barošanās nodrošināšanai izmantot kādu konkrētu mēslošanas līdzekli vai substrātu un vai tas ir iekļauts bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauto mēslošanas līdzekļu sarakstā. Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības kontroles institūcijas ir:

sertifikācijas institūcija "[Vides kvalitāte](#)", Salaspils;

SIA «[Sertifikācijas un testēšanas centrs](#)», Priekulji.

Publikācija: "Bioloģiskajā lauksaimniecībā var izmantot tikai VAAD reģistrā iekļautos mēslošanas līdzekļus un substrātus" (žurnāls "Agro Tops", 2021. gada aprīlis)

Patērētāju vidū katru gadu pieaug pieprasījums pēc bioloģiski ražotiem produktiem. Šo pieprasījumu var nodrošināt lauksaimnieki, kas ir izvēlējušies saimniekot ar bioloģiskās saimniekošanas metodi. Tā ir komplicēta metode, kas no lauksaimnieka prasa dziļas zināšanas un sapratni par dažādiem procesiem augsnē un augos. Metode sarežģīta arī tāpēc, ka, bioloģiski saimniekojot, ir ļoti ierobežots atļauto mēslošanas līdzekļu klāsts. Bioloģiskajā ražošanā atļauts lietot tikai Eiropas Komisijas regulas Nr. 889/2008 I pielikumā (turpmāk - regulas) minētos mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, nepārsniedzot vajadzīgo apjomu.

Lai palīdzētu bioloģiskajiem lauksaimniekiem noorientēties, kurus no tirdzniecībā esošajiem mēslošanas līdzekļiem un substrātiem atļauts lietot bioloģiskajā lauksaimniecībā, Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 1. septembra noteikumu Nr. 506 "Mēslošanas līdzekļu un substrātu identifikācijas, kvalitātes atbilstības novērtēšanas un tirdzniecības noteikumi" prasībām, sākot ar 2020. gada 1. jūniju, izvērtē mēslošanas līdzekļu un substrātu atbilstību regulas prasībām un, ja mēslošanas līdzeklis vai substrāts atbilst prasībām, VAAD attiecīgo informāciju iekļauj Mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā un publicē to tīmekļvietnē.

VAAD, izvērtējot mēslošanas līdzekļu un substrātu atbilstību regulas prasībām, ņem vērā arī nacionālās atkāpes, kuras noteiktas Ministru kabineta 2009. gada 26. maija noteikumos Nr. 485 "Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtība". Piemēram, saskaņā ar regulu bioloģiskajā lauksaimniecībā nav atļauts izmantot industrializētas lauksaimniecības izcelsmes kūtsmēslus. Noteikumi Nr. 485 nosaka, ka par industrializētas lauksaimniecības izcelsmes mēslošanas līdzekli uzskatāms tāds mēslošanas līdzeklis, kurš iegūts konvencionālā saimniecībā, ja:

saimniecībā vai novietnē ir vairāk par 100 liellopiem, 100 sivēniem vai 1000 nobarojamām cūkām;

saimniecība darbojas putnkopības nozarē.

Vēršam uzmanību, ka dažkārt aprītē pieejami mēslošanas līdzekļi, kuriem marķējumā ir norāde: "Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā", "Produkts ir piemērots bioloģiskajai lauksaimniecībai saskaņā ar regulu Nr. 834/2007", "Produkts ir atļauts izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā saskaņā ar regulu Nr. 889/2008" un tamlīdzīgi. Šāda situācija izveidojusies tāpēc, ka saskaņā ar mēslošanas līdzekļu jomas normatīvajiem aktiem, mēslošanas līdzekļiem ar marķējumu "EK mēslošanas līdzeklis" un mēslošanas līdzekļiem un substrātiem, kuriem ir piemērota savstarpējās atzīšanas procedūra, marķējuma tekstam latviešu valodā ir jābūt identiskam oriģinālvalodas (ražotājvalsts vai atzinušās valsts) tekstam. Lai noskaidrotu, vai mēslošanas līdzeklis un substrāts ir izvērtēts un atbilst bioloģiskās lauksaimniecības prasībām, jāpārlicinās VAAD tīmekļvietnē: www.vaad.gov.lv > Reģistri > "[Mēslošanas līdzekļu un substrātu saraksts](#)",

izvēloties kādu no mēslošanas līdzekļu statusiem ("Atzīts", "EK ML", "Ar atļauju", "Reģistrēts") un pievienojot atzīmi "Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā".

Dažkārt mēslošanas līdzekļu izplatītāji, nepārliecinoties par to, vai mēslošanas līdzeklis ir iekļauts sarakstā "Atļauts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā", pamatojoties uz marķējuma tekstā esošo norādi par bioloģisko lauksaimniecību, šos līdzekļus piedāvā bioloģiskajiem lauksaimniekiem. Šāda rīcība nav attaisnojama un var radīt kaitējumu bioloģiskajam lauksaimniekam.

Vēršam uzmanību, ka mikroorganismu preparātus bioloģiskajā lauksaimniecībā drīkst izmantot, lai uzlabotu augsnes vispārējo stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai augos, bet mikroorganismu preparāti mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā netiek atzīmēti ar norādi, "Atļauts lietot bioloģiskajā lauksaimniecībā", jo saskaņā ar regulu to atbilstību prasībām nav jāizvērtē.

VAAD norāda, ka bioloģiskajā lauksaimniecībā mēslošanas līdzekļus drīkst lietot tikai gadījumā, kad augu barošanas vajadzības nav iespējams nodrošināt ar šādiem pasākumiem:

bioloģiskajā augkopībā izmanto augsnes apstrādes un kultivācijas praksi, kas uztur vai palielina organisko vielu saturu augsnē, veicina augsnes stabilitāti un augsnes bioloģisko daudzveidību, kā arī novērš augsnes sablīvēšanos un augsnes eroziju;

augšnes auglību un bioloģisko aktivitāti uztur un palielina, izmantojot daudzgadīgu augu seku, tostarp pākšaugus un citus zaļmēslojuma augus, kā arī izmantojot bioloģiskajā ražošanā iegūtus lauksaimniecības dzīvnieku kūtsmēslus vai organiskos atkritumus, abus minētos vēlams kompostēt;

ir atļauts izmantot biodinamiskus preparātus.

Bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem ir jā saglabā dokumentārus pierādījumus, kas apliecina vajadzību izmantot attiecīgo līdzekli. To, vai konkrētajā gadījumā bija attaisnojama mēslošanas līdzekļu lietošana, vērtē bioloģiskās lauksaimniecības kontroles iestādes un tās ir: biedrības "Vides kvalitāte" sertifikācijas institūcija "Vides kvalitāte" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs" Bioloģiskās lauksaimniecības sektors.

Jeļena Rundane, Valsts augu aizsardzības dienesta Agroķīmijas departamenta vecākā inspektore

<https://www.vaad.gov.lv/lv/jaunums/biologiskaja-lauksaimnieciba-atlautie-meslošanas-lidzekli>